

ÒPTIQUES INEXPLORADES

Vint-i-sis anys després de la Gran Pluja

TRAÇARÉ PER VOSTÈS LES LÍNIES entre els punts fins que emergeixi el dibuix ocult. Entenc que la Comissió vol els meus ulls perquè ja no té respostes. Òptiques inexplorades, deia l'encàrrec. Respirin, ho farà. Per als cercadors de noms com jo, les paraules no han estat mai el problema. No negaré que m'ha inquietat profundament que recorrin a mi per explicar els fets de Ciutat Antiga. Que ho facin ara. La Comissió ja sabia que sé veure camins on la majoria només veu edificis en runes, pols i malaltia. Si s'han rebaixat a requerir els meus serveis és perquè la situació d'emergència sanitària deu ser desesperada. El Mal de la Pedra deu haver arrelat a les zones segures, allà on no havia arribat abans. Allà on viuen aquells que se'n creien arrecerats. Allà on dormen vostès.

Estic segur que perdonaran la pompositat del títol: *Crònica desordenada de Ciutat Antiga*. N'hauria pogut dir Informe a la Comissió o una vulgaritat semblant però a un li agrada pensar que encara és un poeta. No ignor la successió d'atzars que han convertit la meva ciutat, en la darrera. Ni tampoc el caramull de coincidències que han fet de mi l'únic relator possible de la seva història. Un cercador de noms, en el moment i lloc precís, amb la visió de conjunt que a vostès els manca.

Abans de posar fil a l'agulla, imprescindibles alguns avorridíssims aspectes metodològics. La manca de temps per l'emergència sanitària em deixa poc marge a la investigació més enllà d'una nova mirada al material documental, en gran part, ja conegut. Material, majoritàriament manuscrit, intervengut als actors principals d'aquest relat. He etiquetat els diferents quaderns de *Ciutat Antiga* amb els noms Vermell, Turquesa, Violeta, Verd i Negre. Són els colors de les tapes de cartró de cada una d'aquestes plagues clandestines. Cada color n'identifica l'autor. Només n'he transcrit i ordenat els fragments necessaris per seguir el fil de la història. Tota la resta ja són lletres i paraules perdudes.

Sens dubte, serà el Quadern Negre el que més interès despertarà entre els elefantàsics membres de la Comissió. Per vies que no revelaré he tengut accés als manuscrits del comandant Calogero Genovese, el Moix Romà, el desertor que conduí els interrogatoris d'aquesta causa. Possiblement més que cap altra, la seva història és el traç entre les estrelles que ens permet veure onsos i carros de foc al cel.

Després de la Gran Pluja i la irrupció de la Lithozootopia pneumònica, Ciutat Antiga no va ser més que una entre el centenar que resistiren. Aquests nuclis rebels van ser poblats per immunes al Mal de la Pedra i tota casta d'inventors, poetes i caparruts que es negaren a deixar de respirar aire lliure. Una guarda d'inadaptats, una anomalia, un marge d'error estadístic infinitesimal, en paraules que jo i tants d'altres cercadors de noms vàrem inventar per a la Comissió. Vostès ja coneixen aquesta part de la història. En una dotzena d'anys, mentre la pandèmia avançava, els nuclis rebels a l'exterior quedaren reduïts a dues capitals inesperades, absolutament impensables abans del diluvi. D'una banda Ortigia, un illot aferrat a la costa oriental de Sicília, habitat des dels temps d'Homer que, en els cercles clandestins, coneixíem com a La Vella Siracusa. L'altra ca-

pital és Ciutat Antiga, a la costa meridional d'aquesta illa on m'han trobat i des d'on escric aquestes pàgines.

No hi ha una explicació històrica o geoestratègica que ho justifiqui però han de saber que Ciutat Antiga sempre s'ha cregut única. Sistemàticament menystenguda per totes les metròpolis que la van creure sotmesa, els seus habitants han viscut i transmès a les generacions posteriors, l'absoluta certesa que aquesta ciutat ha estat sempre el centre del món. Una convicció més ambiental que genètica que s'ha encomanat a tots els nouvinguts que n'han fet casa seva al llarg de la història. Des de la seva fundació, ha estat habitada per gent reservada i tossuda, d'humor complicat i indesxifrabable als externs, capaç de comunicar, des de la indiferència fins a la passió més desfermada, amb un simple gest de celles. Guiats per tocs de queda silenciosos, els habitants de Ciutat Antiga saben deixar els carrers deserts i aparentment morts, en no res. Ha estat terra de grans talents i de grans enveges, d'odis i bellesees antiquíssimes. Per ventura, ha estat aquest el seu secret.

Arribats a aquest punt, és hora de començar aquesta crònica filada amb fets reals i altres imaginats. Els primers, els he transcrit tal i com he cregut que requeria aquesta història. Els segons, els buits, els he omplert amb relats sentits aquí i allà, amb certeses i intuïcions, amb aquella energia fugaç que em diu quin és el camí correcte. Si els desesperats membres de la Comissió sabessin exactament de què parl, no m'haurien vengut a cercar en aquesta illa i encara seria un pària.

Podria iniciar aquesta història per molts punts en el temps i en l'espai. L'hagués pogut començar amb el petit Delfino di Lampedusa, que fa molts d'anys va tenir la currolla de plantar a Ciutat Antiga un arbret que havia dut de l'altra banda del món. Podria haver començat amb uns peus nus sobre l'arena càlida de la llunyaníssima platja de

Nesos o pel nin que sabia ensumar la pluja abans que en caigués la primera gota. Fins i tot amb les llavors del senyor Benjamin Driscoll, un altre homenet, aquest inventat, que avui és potser l'única esperança que tenim. Però aquests principis no eren els meus.

He cregut oportú començar aquest relat el dia que Rel C. Santandreu, l'Estudiant, el fill d'Elies Cuc, arribà a Ciutat Antiga, als peus d'un dinosaure adormit.

REL C. SANTANDREU
QUADERN VERMELL

Denou anys després de la Gran Pluja

L'arbre del paper existeix. Ha de ser per força aquest. És magnífic. Cada branca de cada branca de cada branca d'aquest arbre és un arbre en si mateix. Té la pell grisa, antiga, plena de cicatrius.

Quan he arribat, el carrer era desert, com si tothom s'hagués posat d'acord a desaparèixer. Aquí l'aire és dens, gruixut, gairebé el puc mastegar.

L'Amanda m'ha donat aquest quadern vermell i m'ha dit que escrigui com he arribat aquí. Que trobi un principi, que no doni res per sabut, que no tingui por de les paraules.

Sempre havia volgut veure un arbre. Allà d'on vinc no n'hi ha. La copa és hermètica. Piulen milions d'ocells invisibles. Les fulles no deixen entrar ni un raig d'aquest sol exterior que un minut abans m'abrasava el crani. L'ombra banya les arrels que jeuen com un gran dinosaure plàcidament adormit. Gairebé el puc sentir respirar. Aquest ha estat el meu primer pensament i així ho escric.

És impossible que l'arbre de Can Jafudà no tingui ànima.

© del text: Jaume Oliver Ripoll, 2019
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S L, 2019
Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat
Primera edició: octubre de 2019
ISBN: 978-84-1303-131-6
DL: L 1.028-2019
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, S.L
www.bobala.cat

— imprès a **lleida** —

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.